

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดเก็บภาษีเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ วัตถุประสงค์หลักของรัฐบาลที่ต้องจัดเก็บภาษีจากประชาชนเพื่อนำเงินภาษีมาใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น และยังเป็นการสนับสนุนการสะสมเงินทุนสำรองภายในประเทศ เพื่อเสริมสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงอันเป็นประโยชน์ต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว ในทางปฏิบัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยเกือบทุกแห่ง จัดเก็บรายได้เองจากภาษีและค่าธรรมเนียมได้น้อยมาก ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย มีสาเหตุจากปัญหาและอุปสรรคในหลายด้าน อาทิ ข้อจำกัดทางสภาพขององค์กร บุคลากรในการจัดเก็บภาษี ความไม่รู้เรื่องภาษี และการนำเงินจากภาษีที่จัดเก็บได้ไปพัฒนาได้อย่างไร ปัญหาในเรื่องเหล่านี้หากไม่ได้รับการแก้ปัญหาและแก้ไข จะทำให้ขาดความชอบธรรมในการจัดเก็บภาษี (ทองเปียน สำราญ:2556) การเสียภาษีถือเป็นหน้าที่โดยตรงของประชาชนทุกคนเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความโปร่งใส ความรับผิดชอบ หากไม่ปฏิบัติตามอาจต้องโทษตามกฎหมายและเป็นเครื่องหมายของผู้ที่มีความกตัญญูต่อแผ่นดิน

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินประกอบด้วย กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร นอกจากนี้ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องถิ่นเป็นภาษีที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่น เนื่องจากส่งผลทำให้ท้องถิ่นมีรายได้เป็นของตนเองซึ่งจะนำไปใช้จ่ายในการดำเนินงานได้โดยอิสระในระดับหนึ่ง โดยมีสภาท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของการจ่าย ส่วนรายได้ที่ได้จากภาษีบำรุงท้องถิ่นจะนำไปพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ประชาชนจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพย์สินต่างๆ ของท้องถิ่นมากขึ้นเพราะมาจากเงินภาษีของตนส่วนหนึ่ง ซึ่งจะสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนในท้องถิ่นช่วยในการดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินเหล่านั้นมากขึ้น ในส่วนรัฐบาลยังช่วยแบ่งเบาภาระรัฐบาลในการจัดเก็บการหารายได้ให้ท้องถิ่นต่างๆ รวมถึงการบำรุงและพัฒนาท้องถิ่นต่างๆ

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของรัฐรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 สืบเนื่องมาจากประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยและได้พัฒนารูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นมาตลอด โดยมีการส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือให้มีการปกครองตนเองของประชาชนภายในท้องถิ่น ซึ่งสามารถจะตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น รายได้ที่ได้จัดหามาจากการเก็บภาษีนี้นั้นมีความสำคัญต่อแนวทางการขยายฐานภาษี การกำหนดอัตราภาษี และการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษี อาจเกิดจากประชาชนทั่วไปจะมองข้ามหรือไม่ค่อยให้ความสำคัญกับภาษีท้องถิ่น เพราะไม่เข้าใจถึงข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์การเสียภาษี ซึ่งมักจะมีข้อซักถามว่า หลักเกณฑ์เงื่อนไขปฏิบัติเป็นอย่างไร เสียเท่าใด เมื่อไหร่ การที่ผู้ประกอบการทั่วไปหรือประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีท้องถิ่น ไม่มากเท่าที่ควร อาจทำให้เสียเบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มโดยใช่เหตุ(สำนักงานคลัง:2550) หรืออาจเกิดจากกระบวนการทำงานของเทศบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น อาทิ การสำรวจทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีนี้นั้นอาจมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่บางคนอาจไม่มีความรู้ความชำนาญพอที่จะตอบคำถามของผู้เสียภาษีได้ทั้งหมด เครื่องมือและอุปกรณ์อาจไม่รองรับต่อระบบงาน เป็นต้น ควรที่จะให้ความสำคัญทั้งทางด้านผู้เสียภาษี เจ้าหน้าที่ และกระบวนการทำงานเพื่อจะได้ส่งผลต่อการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ได้มีการจัดเก็บข้อมูลภาษีของพื้นที่จังหวัดลำพูนในปี 2557 ผลการจัดเก็บภาษีที่ได้ทั้งสิ้น 2,362 ล้านบาท ประมาณการได้กำหนดไว้ 2,488 ล้านบาท ผลการจัดเก็บภาษีในภาพรวมต่ำกว่าประมาณการจำนวน 125 ล้านบาท (ข้อมูลบรรยายสรุปจังหวัดลำพูน.2557:ออนไลน์) และในอดีตมีการศึกษาปัญหาในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาข้อมูลการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2543 ลดลงจากปี 2542 จำนวน 2 ล้านบาท (แววดาว ศรีคำสุข:2546) อีกทั้งยังไม่เคยมีการศึกษาปัญหาในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นในเขตจังหวัดลำพูน จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่เทศบาล เพื่อได้ทราบถึงกระบวนการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่และปัญหาด้านผู้เสียภาษีท้องถิ่นในเขตจังหวัดลำพูนเพื่อเป็นแนวทางการ

พัฒนาแก้ไขต่อไป รวมถึงผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้ศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไป จังหวัดลำพูน แบ่งเขตการปกครองเทศบาล โดยมีเทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 35 แห่ง รวมจำนวนเทศบาล ในเขตจังหวัดลำพูนมี 36 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้จำนวน 115 คน ซึ่ง เทศบาลมีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ดังนั้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัญหาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตจังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีของ เทศบาลในเขตจังหวัดลำพูน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดเก็บภาษี ท้องถิ่น

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาปัญหาในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเทศบาลในเขตจังหวัดลำพูน จาก เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเทศบาล คือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และ ภาษีบำรุงท้องที่

2. ขอบเขตประชากร

เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดเก็บรายได้และหัวหน้าส่วนการคลังของแต่ละเทศบาลจำนวน 36 แห่ง ในเขตจังหวัดลำพูนประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้และหัวหน้าส่วนการคลังรวม 115 ราย (ดูเพิ่มเติมภาคผนวก ก)

นิยามศัพท์

ปัญหาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น หมายถึง ข้อจำกัดหรือความไม่สะดวกในการจัดเก็บภาษี ท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บภาษี ประกอบด้วย ปัญหาทางด้านกระบวนการจัดเก็บ ภาษี และปัญหาด้านความรู้ของผู้เสียภาษี

ภาษีท้องถิ่น หมายถึง ภาษีที่ราชการส่วนท้องถิ่นเรียกเก็บเพื่อนำไปพัฒนา ในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้ายและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

เจ้าหน้าที่เทศบาล หมายถึง เจ้าหน้าที่เทศบาลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลำพูน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved